

34(094-5)
(497.1)

2779

2

462

Поштарина плаћена.

Год. XVIII

НОВИ САД 15. II. 1938.

Број 2

Годишња претплата Д. 120.

Лист излази месечно.

ЗБИРКА

ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

XVIII

1938

УРЕЂУЈЕ И ИЗДАЈЕ:

Др. НИКА Ј. ИГЊАТОВИЋ

СУДИЈА КАСАЦИОНОГ СУДА У НОВОМ САДУ

Садржај: 15 Напад родитеља на дете. Нужна одбрана. — 16 Основна пресуда. — 17 Погодно сретство за тешку повреду. — 18 Кривични суд и цивилна одговорност. — 19 Примање меничне обавезе по пуномоћнику. — 20 Стављање у тегај лажног новца. — 21 Суспензија и Закон о штампи. — 22 Олакшица. — 23 Предбележба права залога. — 24 Пуномоћ. — 25 Разрешење уговора. Оцена. — 26 Извршење ради обезбеђења. — 27 Реегзекуција. — 28 Оцена. Супротност са списима. — 29 Посед власника. — 30 Повлачење тужбе код ревизионог суда. — 31 Заступање заоставштине. — 32 Утицај смрти на бракоразводну парницу. — 33 Платежни налог по старом Грпп. — 34 Имовина од гране. — 35 Обнова на основу стручњачког мишљења. — 36 Обнова. — 37 Делокруг редовних судова. Принадлежности општ. намештеника. — 38 Застара код штете. Видовдански Устав. — 39 Пијанство и расипништво као узрок за стављање под старатељство.

ШТАМПАРИЈА ДУШАНА ЧАМПРАГА И ДРУГА НОВИ САД

Како да се измени Грпп.

Парнички поступак треба да буде брз, јефтин, једноставан, а поред тога треба да пружа могућности, да се пронађе материјална истина. Сва су ова својства важна, али ипак је најважније ово последње својство. Шта вреди странци која тражи заштиту суда или која хоће да оствари свој правни захтев, ако је поступак додуше брз, јефтин и једноставан, а не даје довољно могућности или ако неким својим одредбама чак и онемогућује да се дође до материјалне правде. Сврха сваког доброг поступка треба да буде тражење и проналажење материјалне истине.

Када се полази са овога, једино тачног гледишта, онда је оправдана контрадикција (opposition) против контумационе пресуде; нарочито с обзиром на околност, што је већ и онако ограничен призив, поднесен против оваке пресуде још на ужи круг стешњен; исто тако је пожелно, да се олакша странци повраћај у пређашње стање (оправдање); а најзад потребно је и то, да се прошире услови обнове, као и да се продужи рок за обнову парнице.

Наш нови Грпп не познаје контрадикцију — коју је прихватио на пример војвођански, француски и немачки Грпп; — повраћај у пређашње стање је везао за тешке, скоро немогуће услове — за „непредвиђени или неотклоњиви догађај“; а обнову је само у року од месец дана дозволио и само на основу таквих нових доказа, које странка, без своје кривице *није могла* да изнесе пре закључења усмене расправе по којој је донесена пресуда суда првог степена.

Нарочито због ових недостатака често се чују жалбе против новог Грпп. а особито на подручју Касационог суда у Новом Саду, пошто је овдашњи ранији Грпп. (I: 1911) против контумационе пресуде странци давао контрадикцију; — оправдање је везао за блажије, и ако доста строге услове; а обнову је допустио у року од шест месеци, и на основу таквих доказа, које странка у основној парници *није* употребила или је додуше изнела, али их суд није узео у судско разматрање и оцену.

(Наставиће се).

Ревизију држав. тужиоца у осталом делу као и ревизију оптуженога одбацује, док решење у погледу призива држав. тужиоца отклања; остављајући иначе пресуду Окруж. суда нетакнуту.

Разлоги: Против пресуде Окружног суда уложили су правне лекове и то: државни тужилац-ревизију, због повреда закона из § 336 бр. 6 и § 337 бр. 2. с. кр. п., и призив.

Поводом повреде закона из § 336 бр. 6. с. кр. п. жалилац је навео да је одлука суда о одлучним чињеницама сама са собом у противречности; наиме, из оних чињеница које је Окружни суд у разлозима напад. пресуде установио, произлази да је оптуженик практични комуниста, да је у дело приводио комунистичке идеје и за комунизам врбовао присталице. Даље, суд је утврдио да комунистичка трећа интернационала, која руководи комунистичком акцијом у свету, препоручује насиље, терор и злочине, да би се домогла власти и на тај начин променила социјални и политички поредак. И након ових утврђења суд утврђује даље, да неко може бити комуниста и вршити комунистичку пропаганду, а не бити присталица промене политичког и социјалног поретка насиљем. Ове констатације суда су противречне; јер док се једнима утврђује да комунистичка доктрина препоручује и насиља и насилно узимање власти, докле се другим констатацијама суда доказује да се може бити комуниста и комунистички радник на терену, као што је оптуженик, па опет не држати се основних начела комунистичке идеологије.

Повреду материјал. закона из § 337 бр. 2 с. кр. п. жалилац налази у томе што је суд на кривично дело оптужениково применио чл. 3 Закона о зашт. јавне безбедности, а не чл. 1 бр. 1 истог закона. Наиме, суд је утврдио у пресуди да је оптуженик комуниста, да је делао практично на ширењу комунистичке доктрине и врбовао присталице за комунизам. Неспорно је да комунистичка

Иск. др. ен / 240

наука инволвира у себи и учење о насилном преузимању власти. То је оптуженик као комуниста знао, и у том духу је делао, кад је присталице за такву акцију врбовао. Не може се бити активан и практички проповедник комунистичких захтева, а уједно бити противан насилном преузимању власти или мењању социјалног и политичког поретка у земљи. Баш у том учењу комунистичке, Треће интернационале о насилној промени политичког и социјалног поретка стоји једна од главних разлика између комунизма и других социјалистичких учења.

Узевши у оцену напред изложене ревизиске наводе, Касациони суд је нашао да је ревизија државног тужиоца, уколико се односи на повреду материјалног закона из § 337 бр. 2 с. кр. п., основана односно да навед. повреда закона у конкретном случају постоји, а са следећих разлога.

Из установљеног чињеничког стања у разлозима напад. пресуде произлази, а то је и Окружни суд правилне установио: да је оптуженик у инкриминисаним писмима тумачи Х. Ј. шта је комунизам и дајући јој упутства како тактички треба поступати за придобијање присталица комунизма у ствари вршио пропаганду и ишао за тим да створи убеђење код Х. Ј. да треба променити политички и социјални поредак у држави. Надаље, Окружни суд је, такође сасвим правилно, констатовао у напад. пресуди као ноторну чињеницу и то: да комунизам као политичка докрина исповеда промену политичког и социјалног поретка уопште, па, доследно томе, да и обучавање других о садржини комунистичке доктрине и пропагирање комунизма инволвира у себи пропаганду за променом политичког и социјалног поретка у држави. Али је, по нахођењу Касационог суда, Окружни суд из установљеног чињеничког стања извео погрешан закључак: да оптуженик у конкретном случају није напред наведену пропаганду вршио у циљу да се политички и социјални поредак у држави промени злочиним, насиљем и другом

врстом тероризма. Напротив, Касациони суд, на основу чињеница које је Окружни суд у напад, пресуди установио, а наиме да је оптуженик пропагирао онакав комунизам који данас влада у Русији, величајући успехе и напредак у Совјетској Русији после извршене револуције, а имајући у виду да је Совјетска Русија комунизам извела насилним путем (револуцијом), — закључује: да оптуженик није пропагирао комунизам путем еволуције, како је то Окружни суд погрешно закључио; већ да је, величајући комунизам који је, за остварање свога програма изабрао нелегалан начин у борби, стварно вршио пропаганду комунизма путем револуције односно злочином, насиљем или ма којом врстом тероризма. — Из речи оптуженога наведених у једноме од инкриминисаних писама: „Да ли је револуција у Русији прерана? Зар она није могла бити касније, једну деценију или више, кад би више било класно свесних људи, и кад би мање пало жртава са обе стране“ без сумње произлази да оптуженик није осудио револуцију којом је комунизам у Русији заведен, већ је само изразио своје мишљење да би доцнија револуција у погледу жртва била можда нешто блажа.

Из свега дакле напред изложенога произлази да је оптуженик писменим путем пропагирао комунизам који би у нашој држави требало да се заведе насилним путем. Како је Окружни суд у напад, пресуди на кривично дело за које је оптуженик оглашен кривим применио пропис чл. 3 Закона о заштити јавне безбедности и поретка у држави дакле такав кривични закон који се на њ не може применити, јер је у даном случају ваљало применити прописе чл. 1 бр. 1 у в. чл. 2 помен. закона, — то је таквим својим поступком учинио повреду материјал. закона озн. у § 337 бр. 2 с. кр. п.

Стога је Касациони суд, уваживши у овом погледу ревизију држав. тужиоца као основану, на основу § 350 бр. 5 с. кр. п., пресуду Окружног суда у погледу квалификације дела поништио, а с тим у вези и у погледу

одмеравања казне, те, огласивши опт. Ј. Ђ. кривим за дело из чл. 1 бр. 1 зак. о зашт. јав. безб. и пор. у држави, на основу чл. 2 од. 2 истог закона, уз примену § 30 број 3 а отклоном §§ 65 и 71 број 4 кр. з., осудио на казну строгог затвора у трајању од десет месеци, налазећи да овако одмерена казна одговара тежини учињенога кривичног дела и степену оптуженикове кривичне одговорности.

Приликом решавања питања о величини казне, у см. § 70 кр. з., Касациони суд је нашао: да оптуженик од олакшавајућих околности има делимично признање као и то што је његова пропаганда комунизма извршена у веома малом обиму, што му се од стране овога суда признаје такође као олакшавна околност. Међутим од стране Окруж. суда неправилно су признате као олакшавајуће околности оптуженику добро владање, — јер се према сталној пракси овога Касационог суда малолетним оптуженицима добро владање не признаје као олакшавна околност; као и то што је старији малолетник, јер је с обзиром на ову чињеницу већ учињена примена § 30 бр. 3 кр. з.; те су стога ове олакшавајуће околности отклоњене. — Исто тако, отклоњена је и примена §§ 65 и 71 бр. 4 кр. з., пошто њојзи у конкретном случају нема места, с обзиром на тежину кривич. дела.

Што се тиче ревизије држав. тужиоца изјављене због повреде формал. закона из § 336 број 6 с. кр. п., Касациони суд је нашао: да у даном случају контрадикција која се истиче у ревизији није она коју је предвидео законодавац у навед. зак. пропису, већ се све оно што се у овом делу ревизије помиње, има, у ствари, да сведе на погрешност правног схватања окр. суда у погледу квалификације претстављенога кривичног дела, тако да је заправо овај део ревизије инволвиран у оном делу ревизије који се односи на повреду закона из § 337 бр. 2 с. кр. п.; те је стога Касациони суд ревизију држав. тужиоца у овом погледу, на основу § 349 од. 2 скрп., морао да одбаци као неосновану.

Оптуженик је уложио ревизију због повреда материјалног закона озн. у § 337 број 1 а. скрп., наводећи да дело за које је проглашен кривим није уопште кривично дело. Инкриминисана писма, вели, садрже само једну обичну измену мисли, а о каквој намери за пропаганду комунизма овде не може бити ни речи.

Поводом предњих навода, Касациони суд је нашао да наведена повреда Закона у даном случају не постоји, јер дело оптуженога описано у диспозитиву напад. пресуде а с обзиром на правилно установљено чињеничко стање, садржи сва битна обележја кривичног дела из чл. 1 број 1 Закон о заштити јавне безбедности и поретка у држави.

Приликом оцене питања о постојању претстављенога кривичног дела у конкретном случају може се поставити питање: да ли је за постојања дела довољно ако је пропаганда о којој је напред реч, била управљена само према једном лицу, а ово нарочито с обзиром на реч „других“ употребљену у чл. 1 број 1 Закон о заштити јавне безбедности и поретка у држави. — Касациони суд налази, у духу већ усвојеног правног становишта у судској јудикатури, да поменута пропаганда учиниоца може бити управљена и само према једном лицу, као што је овде случај, па ипак да постоји наведено кривично дело; јер ако би се усвојило противно правно становиште, могла би настунити ситуација: да више одвојених учинилаца несметано врше пропаганду у правцу само по једног лица, па да се извуку испод одговорности. Јасно је, дакле, да израз „убеђивања других“ значи: „убеђивање ма кога“, а у прилог оваквом правном схватању иде и стилизација прве реченице чл. 1 број 1 поменутог Закона, где се сасвим јасно истиче одговорност за растурање књига, плаката и т. д. којим се иде на то, да се ко потстрекне на насиље. — Комунистичка пропаганда на писмен начин извршена је, дакле, у часу када је односна радња дошла до знања онога на кога је управљена, а

без одлучне је важности да ли је то писмено и даље растурано и трећем лицу и т. д.

Исто тако, може се поставити и питање: да ли извршилац овога дела односно онај који врши пропаганду комунизма мора бити, једновремено, и припадник комунистичке странке? — Касациони суд налази да пропaгирање комунизма постоји и у том случају; јер закон забрањује свако ширење комунизма, независно од тога да ли извесио лице — извршилац дела — припада неком комунистичком удружењу односно странци или не; да ли се слаже са комунистичким начелима; да ли поступа из комунистичког уверења или је вођен при извршењу дела каквим другим мотивима.

Са наведених разлога, а на основу § 349 од. 2 скрп. Касациони суд је ревизију оптуженога морао да одбаци, као неосновану.

Решење у погледу призива државног тужиоца откљоњено је, као беспредметно, с обзиром на измењену квалификацију кривичног дела.

Нови Сад, 11 новембра 1936 године.

15.

*1. Само су деца дужна, да се — ако је то у да-
штом случају могуће — бекством уклоне испред против-
правног напада својих родитеља, док таква дужност не
постоји у односу између веша према ташту. — II. Пре-
корачење нужне одбране, као и питање, да ли постоји
умишљај, чињенично је питање.*

(Кс. у Н. Саду, Кре. 32-1937.)

Касациони суд ревизије државног тужиоца и оптуженога одбацује. Међутим из службене дужности а на основу § 338 од. 5 С. кр. п. и позивом на § 350 број 5 С. кр. п. поништава пресуду Окружног суда због повреде материјалног закона из § 337 број 1 сл. 6) С. кр. п., те оптуженог Г. А. на темељу § 280 од. 1 ст. посл. С.

кр. п. ослобођава од оптужбе с тим да трошкове кривичног поступка у смислу § 311 С. кр. п. сноси државна благајница.

Решење у погледу изјављених призива отклања.

Равлови: Против пресуде Окружног суда изјавио је државни тужилац ревизију због повреде формалног закона из § 336 број С. кр. п. и због повреде материјалног закона из § 337 број 1 сл. б) и број 2 С. кр. п. те призив због благо одмерене казне и због примене § 24 од. 3 Кр. з. а ради поштрења, док је оптужени Г. А. изјавио ревизију због повреде материјалног закона из § 337 број 1 сл. б) С. кр. п. и призив због строго одмерене казне ради ублажења.

Повреду материјалног закона из § 337 број 6 С. кр. п. налази државни тужилац у томе што је Окружни суд установио да је оптужени дело починио у прекорачењу нужне одбране услед велике раздражености и страха, што у мислу § 24 од. 3 Кр. з. претставља разлог који укида кажњивост, а ипак је оптуженог казнио на годину дана затвора, па да је тако диспозитивни део пресуде у противречности са њезиним разлозима.

Ревизија није основана, јер оно што жалилац у њој истиче не претставља противречност у смислу § 336 бр. 6 С. кр. п., која се мора односити на установљење чињенице а не на правне закључке, него повреду материјалног закона из § 337 број 1 сл. б) С. кр. п., о којој ће касније бити речи.

Повреду материјалног закона из § 337 број 1 сл. б) С. кр. п. види опет државни тужилац у томе што је Окружни суд установио да је оптужени дело починио у прекорачењу нужне одбране услед велике раздражености и страха иако се у предметном случају о нужној одбрани уопште не може говорити с обзиром на то да је пок. Г. Ј. таст оптуженоме, па да је потоњи био дужан да се бекством спасе испред напада овог потоњег, те иако ничим није доказано да је убијени и физички био напао

жену и децу оптуженога, односно иако сама околност да је пок. Г. Ј. критичном приликом био дошао у дво-риште оптуженога и ружио његову жену и децу и пре-тио је да ће оптуженога убити, као ни чињеница да је именовани био пошао према оптуженоме са замахнутом руком, нису могле оптуженога као одраслог човека до-вести у такву раздраженост и у такав страх да би морао прекорачити границе нужне одбране.

Ни овај ревизијски разлог није темељит. Према пра-вилном тумачењу закона, наиме, како га овај Касациони суд стално примењује, само су деца дужна да се — ако је то у датом случају могуће — бекством уклоне испред противправног напада својих родитеља, док таква дужност у односу између зета према тасту не постоји.

Што се пак тиче околности, да ли је оптужени био у великој раздражености и страху и да ли је услед тога прекорачио границе нужне одбране, установљење Окру-жног суда у том погледу не може се нападати на осно-ву § 337 број 1 сл. б) Скрп., јер те околности претста-вљају чињенично питање, а установљене чињенице могу се нападати само због повреда формалног закона. Жа-лилац, међутим, ни не тврди да би овакве повреде по-стојале.

Из истих разлога неоснован је и онај део ревизије државног тужиоца који је изјављен због повреде мате-ријалног закона из § 337 број 2 Скрп., а коју жалилац налази у томе што је Окружни суд на дело за које је оптужени оглашен кривим применио § 178 од. 2 крз. у-место § 167 од. 1 Крз. иако је потоњи делао с умишља-јем упереним баш на лицење живота пок. Г. Ј. Неосно-ван је зато што — по сталној пракси овог Касационог суда — и умишљај претставља чињенично питање, па у-становљење Окружног суда у том погледу, уколико није нападнуто због повреде формалног закона, везује и овај Касациони суд.

Оптужени, од своје стране, налази повреду матери-

јалног закона из § 337 број 1 сл. б) Скрп. у томе што је Окружни суд применио § 24 од. 3 Крз. уместо § 24 од. 1 (односно 2) Крз., дакле да је дело починио у нужној одбрани, не прекорачивши њене границе.

Ревизија није темељита, јер према меродавно устављеном чињеничном стању оптужени је пок. Г. Ј. неколико пута ударио вилама по глави и онда када је овај већ био пао на земљу, те је оптужени у одбијању истовременог противправног напада именованог, учинио више него што је било потребно, према чему је Окружни суд уместо применио § 24 од. 3 Крз.

Како се према томе ревизије државног тужиоца и оптуженога указују у свему као неосноване, Касациони суд их је на темељу § 349 од. 2 Скрп. одбацио.

Међутим, повредио је Окружни суд материјални закон из § 337 број 1 сл. б) Скрп. када је применио § 24 од. 3 ст. 1 Крз. уместо става другог истог законског прописа, иако је установио да је оптужени прекорачење граница нужне одбране учинио услед јаке раздражености и страха, која околност у смислу § 24 од. 3 ст. 2 Крз. укида кажљивост дела. Па како је ова повреда закона учињена на штету оптуженога, Касациони суд је — позивом на § 338 од. 5 Скрп. узео у обзир по службеној дужности те је пресуду Окружног суда због те повреде а на темељу § 350 број 5 Скрп. поништио и оптуженог на основу § 280 од. 1 ст. посл. Скрп. ослободио од оптужбе.

Услед тога постали су изјављени призови беспредметни, па је Касациони суд отклонио да о њима решава.

Нови Сад, 31 маја 1937 године.

*

Ад II. види примедбу код сл. 120. кв. XVII.

16.

Основном пресудом се има сматрати оно, што је у јавном заседању у присуству странака објављено, а не изворник пресуде —

(Кс. у Новом Саду, Кре. 194-1936).

Касациони суд ревизију оптуженог К. Ј. одбацује. Међутим призив његов уважава, пресуду Окружног суда у погледу одмеравања гл. казне преиначује, те оптуженог на основу законских прописа, наведених у пресуди Окружног суда, осуђује, на једну повишену казну робије у трајању од 2 (две) године, остављајући иначе пресуду Окружног суда нетакнуту.

Време, које је опт. К. Ј. провео у истражном затвору по објављивању првостепене пресуде, урачунава му се у казну.

На основу § 294 скрп. по службеној дужности упућује Окружни суд, да исправи изворник и отправке пресуде према објављеној пресуди у погледу дела под 4 што се тиче К. Ј.

Разлози: Против пресуде Окружног суда изјавио је опт. К. Ј. ревизију због повреде формалнога закона из § 336 број 5 скрп. и због повреде материјалнога закона из § 337 број 1 сл. а скрп и призив.

Повреду формалнога закона из § 336 број 5 скрп. жалилац налази у томе, што је суд одбио предлог, да се као сведок преслуша Д. Ж., Р. и Ж. на околност, да је био код куће, када су опт. Д. Л. и Д. Д' њему нудили старо гвожђе на продају, а које да су добили у име њихове зараде.

Овај ревизијски разлог је неоснован зато, што жалилац такав предлог није ставио на главном претресу, те суд о том предлогу није ни могао донети никакво решење. Жалилац је на главном претресу ставио предлог у том смислу, да ће горе означени сведоци ону околност, да је Д. Л. тражио од њега кола ради селења, тај је предлог

суд одбио, а жалилац се не жали због одбијања овог предлога.

Даље, исту повреду закона види жалилац и у томе, што је суд одбио предлог, да се саслушају његови сведоци на околност, да су се Д. Л. и Д. Д. договорили, када су изашли из затвора на рад, да њега — жалиоца — терете, јер ће им се тако казна олакшати.

И овај ревизијски разлог је неоснован, јер је суд установио чињенично стање не само на основу исказа горе означених саоптужених, већ и на основу исказа других сведока, чијим исказима је суд потпуну веру покљонио, те тако одбијањем предлога одбране суд није повредио битна наређења закона, нити начела поступка о одбрани, нити је пак одбијање предлога могло бити за одбрану од икаква неповољна утицаја на одлуку суда.

Повреду материјалнога закона из § 337 број 1 сл. а) Скрп. жалилац налази у томе, што је суд његову кривицу установио на основу исказа саоптужених, по њиховим исказима се не може поклонити вера, јер су саучесници и јер су се договорили, да њега терете.

Није основан ни овај ревизијски разлог, јер жалилац напада право суда на оцену доказа, изнесених на главном претресу, а које је у смислу § 274 Скрп. слободно и које се ревизијом побијати не може, јер суд при оцени доказа није везан ни за каква доказна правила, већ по свом слободном уверењу цени доказе и установљава чињенице.

Жалилац је у оправдању своје ревизије проширио исту и на повреду закона из § 337 број 2 Скрп., но како је овај ревизијски разлог изјављен тек 15 јуна 1936 године дакле знатно касније од законом предвиђеног рока у § 339 од. 1 Скрп. то се овај ревизијски разлог није ни узео у мериторно разматрање (341 т. 1 Скрп.)

Како је дакле ревизија делом очигледно неоснована, делом закашњена, то ју је Касацион суд на основу § 345 број 2 односно број 1 Скрп. одбацио.

Оптужени К. Ј. изјавио је против пресуде Округног суда и призив због велике казне.

Касациони суд узевши у разматрање овај призив нашао је, да се као олакшице има узети породично стање овог оптуженог, јер је ожењен и има 3 деце, даље мала вредност украдених ствари, па с обзиром на сада установљене олакшице, казну је снизио тако, да је одмерио за два злочина по једну годину и шест месеци робије, па је изрекао једну повишену казну робије у трајању од две године, јер сада одмерена казна одговара тежини дела и степену кривичне одговорности оптуженога.

Урачунавање истражног затвора у казну оснива се на одредби § 420 од. II Скрп.

Округни суд је гласом записника главног претреса прогласио кривим оптужени К. Ј. и за дело, описано под бројем 4 у диспозитивном делу пресуде, која се налази у записнику главног претреса. Међутим у изворнику и отправцима пресуде ово дело је случајно изостало и ако је казна одмерена баш с обзиром и на ово дело, јер се код одмерања казне како у изворнику тако и у отправцима позива суд на § 62 Крз. и § 286 Скрп., а у разлозима пресуде је извршење овог дела установљено.

Касациони суд имајући у виду одредбе у § 288 од. I и § 291 од. I Скрп. гласом којих се пресуда објављује тако, да се њен диспозитивни део заједно са примењеним законским наређењима у присуству ствранака у јавном заседању прочита, а ту објављену пресуду ће суд по правилу за три дана израдити писмено, и писмено израђена пресуда мора одговарати пресуди, која је објављена у заседању, изводи тај закључак, да се основном пресудом има сматрати оно, што је у јавном заседању у присуству странака објављено, а не изворник пресуде.

Како је оптужени К. Ј. гласом основне пресуде, чији се диспозитивни део у целости налази у записнику главног претреса, проглашен кривим и за горе означено

дело, то се упућује суд, да у смислу § 294 Скрп. исправи односно надопуни изворник и отправке пресуде према основној пресуди, јер се овде ради о очигледној погрешци при писању. Наиме приликом преписивања диспозитивног дела основне пресуде у изворник, случајно је изостало дело под број 4, а та се погрешка може поправити, јер § 294 Скрп. забрањује исправку само основне пресуде у погледу тачака у § 281 број 1—3 Скрп. што овде није случај.

Нови Сад, 2 новембра 1936 године.

17.

Према сталној јудикатури и општем схватању штап је in abstracto подобно сретство, да тешко повреди шело.

(Кс. у Н. Саду, Кре. 374-1937).

Касациони суд поводом ревизије државног тужоца изјављене због повреде материјалног закона озн. у § 336 број 1 сл. б Скрп., а на основу § 350 број 5 Скрп., поништава пресуду Округног суда и ствар упућује истом Округном суду, на нови претрес и одлуку.

Разлози: Против пресуде Округног суда државни тужилац је уложио ревизију, због повреде материјалног закона озн. у § 337 број 1 сл. б Скрп., наводећи да је Округни суд погрешно применио на дело оптужениково § 180 од. 1 Кр. з. а на самог оптуженика § 78 послед. одељ. Кр. з., с обзиром на то да је према установљењу самога суда, оптуженик *штапом* ударио оштећенога и да му је сломио радиус леве руке, а суд није утврдио да штап у даном случају није био средство подобно да тело тешко повреди. — Суд је на овде изнето дело имао применити § 180 од. 2 а не од. 1 § 180 Кр. з. Да је суд то учинио, он не би могао применити ни последњи одељак § 78 у вези са одељ. 3 ст. 2 § 79 Кр. з., јер рок предвиђен у овом зак. пропису за застару није у конкретном случају истекао.

Узевши у оцену напред изложене ревизијске наводе, Касациони суд је нашао: да примена законских прописа означених у §§ 79 одељ. последњи и 79 одељ. 3 ст. послед. Кр. з. у конкретном случају зависи од тога да ли ће оптужениково дело бити квалификовано као преступ ози. у § 180 од. 1 Кр. з. или пак као преступ о којем је реч у § 180 од. 2 Кр. з. Окружни суд је у разлозима нападнуте пресуде установио као чињеницу да је оптуженик нанео оштећенику *тешку повреду тела штапом* преломивши му радиус леве руке, а ипак је дело оптужениково квалификовао као преступ означен у § 180 одељ. 1 Кр. з., не давши при томе уопште никаква разлога о тој важној чињеници: зашто штап којим је дело извршено не сматра као средство да тело тешко повреди или здравље тешко наруши; међутим Окружни суд је био дужан да ово учини с обзиром на то да је, према сталној јудикатури и општем схваћању, штап *in abstracto* средство подобно да тело тешко повреди, а у конкретном случају суд је био дужан да се о наведеној чињеници изјасни утолико пре, што је поменуто оруђе већ произвело последицу о којој је реч у § 180 од. 2 Кр. з.

Како је, по нахођењу овога суда, наведена чињеница такве природе да се на њој, по правилној примени закона, мора основати пресуда, Касациони суд је нападнуту пресуду морао да поништи и да донесе одлуку изложену у диспозитиву ове пресуде.

Нови Сад, 9 јуна 1937 године.

18.

Цивилна одговорност за штету може бити установљена и онда, ако је кривични суд нашао, да се кривица починиошеља кривичног дела не може установити.

(Кс. у Н. Саду, Г. 937-931).

Касациони суд услед ревизионе молбе тужитељице пресуду Апелационог суда разрешава и суд упућује на

даљи поступак у донашање нове одлуке, у којој ће се решити и о свошењу трошкова ревизионога поступка, који се за тужитељицу установљују у своти од 1000 динара, а за туженога у свота од 2010 динара.

Разлози: Правни је пропис да, цивилна одговорност за штету може, начелно узев, бити установљена евентуално и онда, ако је кривични суд нашао да се кривица починитеља кривичнога дела не може установити, јер се намера и кривица у грађанском праву просуђује, под извесним приликама, другојачије него намера и кривица по начелима кривичнога права. А како, уз то, у конкретном случају, кривични суд није донео ни ослобађајућу пресуду, него је поступак, по предлогу државног тужиоца обуставио, још пре него што је државни тужилац дигао оптужницу, те чињенично стање ствари није установио ни кривични суд, ваљало је предмет вратити Апелационом суду са упутством, да чињенично стање ствари у погледу тога, како је дело по туженом почињено, установи, и на основу њега донесе одлуку, да ли туженога терети обавеза да тужитељици, као удовици погинулога, штету, ако такве има, накнади.

Расположење о трошковима ревизионога поступка изречено је у смислу прописа §§ 543 и 508 грађ. пп.

Нови Сад, 12 марта 1935 године.

19.

По §-у 43 Трговинског Закона, трговачки опуномоћеник само је онда овлаштен на примање меничне обавезе, ако вато добије специјалну пуномоћ, но пошто закон не прописује форму ове пуномоћи, иста је ваљана и онда ако се усмено да, а исто правно дејство има, ако се и накнадно одобри поступак тргов. опуномоћеника.

(Ке. у Н. Саду, као ревизиони суд Г. б23-1933.)

20.

Под стављањем новца у течај у смислу § 235 Кр. поступка има се сматрати и сама понуда лажног-новца ради пријема.

(Кс. у Н. Саду, Кре. 321-933.)

21.

Код кривичног дела почињеног путем штампе, нема места суспензији кавне, ниши претварања новчане казне у затвор. Исто тако не долази до примене § 20 Кр. З. о извињавајућој заблуди.

(Кс. у Н. Саду, Кре. 336-1933.)

22.

Добро владање код врло младог човека, није олакшица; тако исто није олакшица ни јак сексуални нагон.

(Кс. у Н. Саду, Кре. 235-933.)

Из разлога: констатација у разловима пресуде: да млађи људи нарочито на селу тешко подносе нагон своје снаге, не може се истаћи као неко генерално правило, јер питање о јачини сексуалног нагона јесте ствар чисто индивидуална.

23.

У смислу §-а 43. З. о. в. предбележба права залогача може се дозволити и одредити на темељу таквих исправа, које садрже уз довољно посведочене саме тражбине и основ заложног права, а под том основном има се разумети или писмена изјава самог дужника да за неку тражбину дозвољава предбележбу, или судска одлука, која шу клаузулу садржава, или тај основ извире из самог закона.

(Кс. у Новом Саду, Вп. 594-1Т33.)

24.

Овлашћење за вођење парнице потребно је само лицу, које у туђе име води парницу. Околност, да ли

тужилац има права поступати у своје име, спада на мериторно суђење.

(Кс. у Новом Саду, Вп. 614-923.)

25.

I. Ако је међу странкама дошло до нагодбе ради разрешавања купопродајног уговора, онда није од важности оно, што се догодило пре склапања те нагодбе — II. Парнични поступак не забрањује суду, да покљони вере и оном сведоку који је био кривично кажњен и који је у најближем сродству са странком коју терети дужност доказивања.

(Кс. у Н. Саду, Г. 350-933.)

26.

Извршење ради обезбеђења може се тражити и обезбедити не само на основу пресуде која осуђује на плаћање у готовом новцу, него се оно може одредити и онда, када суд изрекче, да се извесна свота готовог новца има положити у судски депозит са дејством плаћања.

(Кс. у Н. Саду, Вп. 559-933.)

27.

Не може се тражити ррегзекуција у погледу трошкова крив. поступка, на основу крив. пресуде донесене у обновном поступку, којом је оптужени ослобођен, ако је у погледу приватно-правних потраживања-дакле и трошкова-оптужени упућен на грађанску парницу.

(Кс. у Н. Саду, 575-933.)

28.

I. Да ли је која чињеница довољно доказана и да ли је потребна допуна доказивања путем саслушања странке под заклетвом, оцењује призивни суд. Оцена пак у колико није учињена повредом правних правила не може

бити предмет ревизије. — II. Код изнашања жалбе, да су установљене чињенице у опреци са списима, ваља и то означити: са каквом су садржином списа у опреци те установљене чињенице.

(Кс. у Н. Саду, Г. 773 930)

29.

Власник некретнине овлаштен је тражити посед од свакога, изузев од плодуживаоца или од оног, који по праву овога држи у поседу некретнику.

(Кс. у Новом Саду, Г. 1353-929.)

30.

Касациони суд услед повлачења тужбе са пристанком туженика, парницу обуставља и изриче, да су донесене пресуде нижих судова изгубиле своје дејство.

(Кс. у Н. Саду, Рев. II. 747-937.)

Касациони суд заједничку молбу парничних странака о повлачењу тужбе тужитеља узима на знање и парницу обуставља с тим да су како делимична пресуда Среског суда у Бел. Кикинди Бр. П. 37-1936 од 17 јуна 1937 тако и пресуда Окружног суда у Вел. Кикинди бр. Пл. 364-36 14 од 3-IV 1937 изгубиле своје дејство. Трошкови парнице се међу странкама узајамно укидају.

Разлози: У заједничкој молби тужилац је изјавио да своју тужбу у целости повлачи. Тужена је изјавила да ову изјаву узима на знање, те је и са своје стране молила да се повлачење тужбе узме на знање а да парнични трошак не тражи.

Касациони суд узимајући на знање да је тужилац тужбу са пристанком тужене повукао, обуставио је сходно §-у 332 Гр. пп. парницу с тиме да су донесене пресуде изгубиле своје дејство.

С обзиром на изјаве парничних странака парнични трошкови су међу странкама укинута.

Нови Сад, 20 децембра 1937 године.

31.

У наследној парници тужитељ не мора доказати, да је дао, по суду прихваћењу наследничку изјаву. Све дошле док наследници нису дали, а суд није узео на знање наследничку изјаву, заоставштину може заступати само старатељ, по суду постављен.

(Кс. у Новом Саду, Г. 746-933.)

Касациони суд у Новом Саду услед ревизионе молбе тужених ставља ван снаге пресуду Апелационог суда, и тај суд упућује на даљи поступак и доношење нове одлуке, у којој се има решити и то питање, која ће странка сносити ревизионе трошкове, које се установљавају за тужитеља у своти од 1868 динара а за тужене у своти од 1650 динара.

Разлови: Тужени се жале у својој ревизионој молби, да тужитељице нису тражиле покретање наследног поступка иза пок. В. А. стр. па тако није расправљена заоставштина пред јавним бележником, нити су интересенти дали наследничку изјаву.

Ова је жалба основана.

По Агз. чије се одредбе имају применити о овом спору, наследник има права да заступа заоставштину тек онда, ако је пред оставинским судом дао наследничку изјаву и ту изјаву суд примио на знање. Овај услов додуше није потребан за то, да тужитељице покрену наследну парницу, али потребан је у погледу туженика, јер све дотле док они нису дали наследничку изјаву и ту изјаву прихватио оставински суд, заоставштину може заступати само по суду постављени старатељ, а не наследници.

Како у овом случају нема података о томе, да су сви наследници дали наследничку изјаву и оставински суд ту изјаву узео на знање, то тужени немају пасивну легитимацију па је с тога ваљало у смислу тач. 1 §-а 500 Гр. пп. пресуду прививног суда ставити ван снаге и упутити тај суд на даљи поступак и доношење нове одлуке

У колико се у новом поступку установи, да тужени нису дали по оставинском суду прихваћењу наследну изјаву, Апелациони суд ће поставити куратора и свога позвати, да да изјаву: да ли одобрава претходни поступак туженика или не, и према томе донети одлуку у меритуму односно поступак обуставити.

Из горњих разлога ревизиони суд се не упушта у разматрање осталих жалба изнесених у ревизионој молби, јер су оне постале беспредметне услед стављања ван снаге пресуде призивнога суда.

Расположење у погледу ревизионих трошкова засновано је на задњем одељку §-а 508 стар. Гр. пп.

Нови Сад, 22 јуна 1937 године.

Ова је пресуда донесена у ствари са територије, на којој важи Агв.

32.

Ако који супруг умре пре него што пресуда ступи на правну снагу, парница се у меритуму не може наставити, и донесена одлука у меритуму губи важност. Што се тиче плаћања парничних трошкова, суд у таквом случају према околностима парнице одлучује пресудом.

(Кс. у Новом Саду, Г. 590-1931).

Поводом ревизионе молбе тужитељичине Касациони суд изриче да се парница у меритуму обуставља, и да обе пресуде нижих судова губе важност уједно се парнични трошкови настали пред све три инстанције међу странкама пребијају.

Разлози: У ревизионом поступку испоставило се је да је тужени након подношења ревизионе молбе тужитељичине умро и то дана 18 фебруара 1933, како то сведочи прикључени исказ о смртном случају.

Како је према тому тужени умро, пре него што је коначна пресуда ступила на снагу, а предмет је парнице

развод брака, то је било оправдано у смислу § 676 гпр. даљи парнични поступак обуставити и изрећи да обе пресуде нижих судова губе важност.

Што се пак тиче парничких трошкова било је оправдано ове пребити, јер према установљеном стању ствари од стране нижих судова, парничке су странке живеле у свађи пре него што су се разишле, али се није могло установити, ко је од њих двоје крив тој свађи, а исто тако није могло бити установљено, да ли је тужени отишавши из стана хтео да трајно напусти тужитељицу своју супругу или је пак имао намеру само да се пресе-ли у други стан, али га тужитељица по својој дужности није следила и дошла за њим у тај нови стан.

Није наиме установљено, а ни доказано, да је тужени звао тужитељицу у тај нови стан, а ни то, да ли је она показала вољу да га следи.

Из наведених разлога било је оправдано донети горе наведену пресуду.

Нови Сад, 9 маја 1935 године.

33.

Под поступком за среске судове, предвиђеном у §-у 603 стр. Грпн има се разумети поступак за среске судове по стр. Грпн. па се према томе парница насилала услед контрадикције дате против платежног налога, има расправљати по стр. Грпн

(Кс. у Н. Саду, Рев. II. 907-1935.)

Касациони суд у Новом Саду ревизиону молбу туженога одбацује из службене дужности.

Разлози: Тужитељ је тражио издавање платежног налога ради Динара 800 и то на основу §-а 588 зак. чл. I:1911 године што се види и из те околности, да тужитељ није приложио исправу, како то тражи § 641 новог Грпн. На основу ове молбе суд је издао платежни налог у коме се изречно позива на § 592 зак. чл. I: 1911 год

Услед контрадикције дате од стране дужника, суд је одредио рочиште, те је ствар погрешно расправљао по новом Грпп.

По §-у 603 стр. Грпп. ако дужник благовремено нападне платежни налог, контрадикцијом, суд ће по поступку за среске судове одредити рок за прихват и мериторну расправу.

По правном стајалишту овог Касационог суда, под поступком за среске судове, предвиђеном у §-у 603 стр. Грпп. има се разумети поступак за среске судове по стр. Грпп. па се према томе парница настала услед контрадикције дате против платежног налога има расправити по старом Грпп.

У смислу §-а 521 стр. Грпп. пак против пресуде Окружног суда као позивног суда, у колико вредност спора не премаша Динара 5000 нема места ревизији.

Како пак вредност која се тражи ревизионом молбом не премаша 5000 динара, то је ваљало ревизиону молбу у смислу §-а 529 грпп. из службене дужности одбацити.

Нови Сад, 8 децембра 1937 године.

34.

У случају ошужења некретнине која има карактер имовине од гране, и прибављања других некретнина, имовина од гране је куповна цена која ступа на место ошужене некретнине, без обзира на то, да ли постигнута куповна цена премаша куповну цену новостечене некретнине, или не.

(Кс. у Н. Саду, Г. 562 933.)

Ревизиона молба тужитеља се уважава, те се позивна пресуда у нападнутом делу мења и установљава, да у првостепеној пресуди наведене некретнине, уписане у земљ. књиж. ул. број 3076 општине Темерин сачињавају у целини заједничку тековину туженог и матере тужитеља

Р. Л. рођ. К. па се повишени тужбени захтев у целини уважава и тужени осуђује да исплати тужитељима поврх досуђених 7.684 66 динара још 62.280[·] и 44 пара, словима шездесет две хиљаде две стотине осамдесет динара и 44 п.

Уједно се тужени осуђује, да плати тужититељима у име првостепеног парничног трошка 7.050 (седам хиљада педесет) динара, у име позивног трошка 1.800 (хиљаду осамстотина) динара, те трошка ревизионог поступка 1.000 (хиљалу) динара, све у року од 15 дана под претњом принудног извршења.

У ненападнутом делу се позивна пресуда оставља нетакнутом.

Разлoзи: Није спорно међу странкама, да су некретнине уписане у зем. књиж. улошку број 3076 општине Т. купљене за време брака туженог са пок. матером тужитеља.

Није спорно ни то, да је те некретнине тужени продао после смрти своје жене за 148.000 динара и то 120.000 динара је добио у готову новцу, а поред тога је добио од купца и једну кућу, која вреди 28.000 динара.

Позивни суд је прихватио чињенице, које је установио првостепени суд, а међу тима и ту да је тужени своје дедовинске некретнине продао пре куповања спорних некретнина и ако по датумима односних уговора следи противно.

Но тужитељи у ревизији не нападају ово установљење. Они нападају само то, што је суд установио, да је тужени своју дедовинску земљу заменио са спорном, а да суд ту замену није могао установити, будући је према земљишнокњижним списима тужени своју дедовинску земљу продао 20 јуна 1909 године, а спорну је купио 18-V-1909 и јер је тужени својих 7¹/₂ јут. продао за 10.500 К, а спорних 13¹/₂ јут. купио за 19.134 К. Првостепени суд је пак образложио зашто против датума у земљ. књиж. списима установљава, да је тужени раније своју земљу продао, касније спорну купио, а то

образложење тужени није напао, па тако и за овај Касациони суд остаје као утврђена чињеница, да је тужени прво своју земљу продао, а затим спорну купио.

Но и крај такве чињенице Касациони суд је морао уважити ревизиону молбу тужитеља због повреде материјалног права, јер према начелној одлуци Касационог суда број 228, кад се за време брака прода дедовинско имање и за добивену куповину купи друго имање, онда ово друго имања јесте сутековина, а дедовинско имање јесте само куповина уложена у купљено имање.

Како је тужени спорне некретнине продао за 148.000 динара, то половина те своте припада тужитељима као сутековина њихове матере, чији су они наследници. Од 74.000 динара Касациони суд је одбио 2.625 динара, која свота је дедовинско имање туженог, јер је своје дедовинске некретнине продао за 10.500 К.

Затим се од наведене своте има одбити неисплаћени остатак дуга од 8.000 К. или 2.000 динара за куповину спорних некретнина.

Услед тога припада тужитељима у име сутековине 69.375 динара. Како им је у првостепеној и по призивном суду досуђено већ 7.084.66 динара, то им је Касациони суд досудио још 62.280 динара и 44 паре.

Пресуда о трошковима се оснива на § 543, § 425

Гр. п. п.

У Новом Саду, 2 новембра 1937 године.

* * *

О имовини од гране, види: I, 1, 57, - III, 15, - VI, 36, - IX, 115, - X, 17, 18, - XI, 21, 36, 74, - XII, 115, - XV, 132, - XVI, 15, 73, - XVII, 53.

О стеченом имању, види: III, 42, - VI, 10, - VIII, 47, X, 18, - XI, 21, 36, - XII, 115, - XIII, 72, - XIV, 206, - XV, 116, XVI, 80, - XVII, 52. —

35.

По сталној судској пракси нагомилавање стручњачких мишљења, не може се сматрати за нов доказ. Као

нов доказ могу се лечничка мишљења само онда сматрати, ако би стручњаци имали доказати сасвим нове чињенице или таква нова научна открића, која су непозната дила у доба основне парнице, као и у том случају, ако би се могло доказати, да су стручњаци у основној парници били у заблуди у погледу постојања неке чињенице.

(Кс. у Н. Саду, Рев. 357-936.)

Ревизиону молбу тужитеља одбија. Пресуђује тужитеља да плати туженима на руке правозаступника им у име ревизионог трошка своту од 2457 динара, у року од 15 дана под претњом принудног извршења.

Разлози: Тужитељ обновне парнице напада пресуду Апелационога суда зато, што је Апелациони суд неосновано одбацио његову обновљену тужбу. Као разлог за одбацивање навео је суд да је тужитељ већ у основној парници остваривао ту исту чињеницу на основу које сада тражи обнову, а по пресуди ова чињеница могла би служити као основ за обнову парнице само онда, да је тужитељ у основној парници пропустио исту остварити, што је по тужитељу нетачно.

Наводи тужитељ да је он већ у основној тужби тврдио ту чињеницу да болује од Паркинзонове болести (Paralysis agitans) но да му није успело да докаже постојање исте. Сада тужитељ износи нове доказе на основу којих би се утврдило да заиста болује и да је већ у оно доба боловао од те болести. Према томе има места обнови на основу нових доказа.

Ова је жалба тужитељева основана. Тужитељ може да тражи обнову парнице на основу нових доказа на основу којих би се могло утврдити постојање одлучне чињенице коју је навео у основној парници као основ своје тужбе, а тамо му није успело да исту докаже.

При свем том требало је ревизиону молбу тужитељу као неосновану одбити јер је тужитељ као нове

доказе поднео лечничка уверење од лечника који је већ у основној парници дао исто тако мишљење и још од два нова лечника.

По сталној судској пракси овако нагомилавање стручњачких мишљења не може се сматрати за нов. доказ. Према томе на основу оваких нових стручњачких мишљења не може се тражити обнова парнице.

Као нов доказ могу се овика стручњачка мишљења само онда сматрати, ако би ови стручњаци имали доказати сасвим нове чињенице или таква нова научна открића која су непозната била у дуба основне парнице, као и у том случају ако би се могло доказати да су стручњаци у основној парници били у заблуди у погледу постојања неке чињенице.

Како је у овом случају и у основној парници изнета тврдња да постоји ова болест, те су стручњаци баш по томе питању и дали своја мишљења, те је по тој ствари дао своје мишљење и Санитетски Савет у Београду, те је суд имао да цени супротна мишљења вештака и о томе већ донео пресуду, то се нова стручњачка мишљења по тој истој ствари не могу сматрати новим доказом.

Нови Сад, 2 септембра 1937 године.

*

О обнови парнице види: V, 117, — X, 25, 69, 87, — XI, 68, — XII, 18, — XIV, 2, 91, 138, 152, — XV, 74, — XVI, 6, 84, — XVII, 9, 100.

36.

У тужби ради обнове имају се означити пресуде, које се нападају. Овај недостатак, који се не може исправити после истека рока за обнову, повлачи за собом одбацивање тужбе.

(Кс. у Н. Саду, Г. 920-1934.)

Касациони суд Б. оделење ревизионој молби туженог „Југословенског Ганца А. Д.“ места даје, пресуду

Апелационог суда преиначује, те тужбу К. А. ради обнове парнице одбацује.

Обвезује тужитеља К. А. да туженом на руке правозаступника му плати у року од 15 дана под претњом принудног извршења у име трошкова пред Апелационом суду 8000 динара а у име ревизионих трошкова 4200 динара.

Разлоги: Према пропису 569 §-у грп-а у тужби ради обнове има молитељ обнове поред осталог да означи пресуду коју својом тужбом напада.

Недостатак у том погледу у смислу 571 §-а гп-а повлачи собом одбацавање тужбе.

Према томе овакав се недостатак не може исправити после упуштања у парницу противника и против његове воље, а нарочито не после истека рока за тражење обнове.

Молитељи обнове у својој тужби означили су само то да нападају пресуду Апелационог суда и односно пресуду Окружног суда и ако је парница решена пресудом Касационог суда као [ревизионог суда, која је такођер испала на штету молитеља обнове. Како према томе молитељ обнове није према пропису 569 §-а гп. означио оне пресуде које обновном тужбом напада, то, како је томе противник одмах приговорио, ваљало је поступити према пропису горецитираног 571 § а г. п. п.

Из овог је разлога ваљало уважити ревизиону молбу тужитеља и преиначењем пресуде призивног суда тужбу ради обнове одбацити, не упуштајући се у разматрање осталих жалби ревизионе молбе које су постале беспредметне.

Расположење у погледу трошкова оснива се на 425 §-у г. п. п.

Нови Сад, 10 октобра 1936 године.

37.

I. У делокруг грађ. судова спадају спорни приватно-правни односи, а други само у толико, у толико су посебним законом упућени у делокруг грађанских судова. — II. Спор између општине и општинског намештеника у погледу висине припадљности, не спада у стварну надлежност грађ. судова, чак ни онда ако намештеник тражи законом одређени минимум припадљности.

(Кс. у Н. Саду, Рек. 194-936.)

Рекурс тужитељице не уважава, побијани закључак призивног суда одобрава.

Разлози: Против закључка Апелационог суда као призивног суда поднела је тужитељица рекурс. Предлаже да се побијани закључак укине и установи искључива надлежност редовног суда. Рекурс тужитељице је неоправдан. Наиме, како је правно правило, да у делокруг грађанских судова спадају спорни приватно правни односи, а други само у толико, уколико су посебним законом упућени у делокруг грађанских судова, а у конкретном случају води се спор између општинског намештеника и општине, и у погледу висине припадљности јер општина тврди да је тужитељици установљена плата у висини од 4200 дин. годишње дакле потраживање потиче из јавно правног односа, а посебним законом остваривање оваковог потраживања није упућено у делокруг грађанских судова, то је ваљало рекурс одбити и побијани закључак одобрити без обзира, на то што тужитељица тражи законом гарантовани минимум берива, јер се све припадљности државних односно самоуправних службеника оснивају на закону односно законским прописима, те су према томе и законом загарантовани, па ипак док административна власт није правомоћно установила висину припадљности која службенику припада не може се редовним грађанским путем ни такав тужбени захтев остварити, којем је сврха утеривање таквог потраживања.

Начелна одлука Касационог суда у Београду бр. 8264-926 на коју се тужитељица позива, не може се применити на подручју овога суда, јер се односи на примену закона о општинама, који није на овој територији никада био на снази. Како тужиља тражи припадности које су јој припадале за време службе, дакле док је још трајао јавно правни однос, то ни овај приговор да пошто сада није у служби, није више надлежна административна власт, није основан.

Како Грпп. не предвиђа одговор на рекурс, то се одговор тужене није могао узети у обзир, следствено томе није се могла тужитељица ни обвезати на плаћање трошкова за одговор.

Нови Сад, 4 децембра 1936 године.

*

Види: II, 50, - VIII, 114, 194, - IX, 50, - X, 115, - XI, 120, XIII, 4, 13, 123, - XIII, 4, - XIV, 161, - XV, 89, 128. —

38.

I Застара почиње тећи од дана када је причињена штета. — II. Рок застаре тужбе против дражбе у аогледу штете причињене пре Видовданског Устава.

(Кс. у Новом Саду, Г. 740-1933.)

Касациони суд у Новом Саду одбија ревизиону молбу, поднесену по тужитељу и истог тужитеља осуђује да исплати Државном Ерару на руке правозаступника му на име ревизионих трошкова у року од 15 дана под претњом принудног извршења 871 (словом осамстотинаседамдесет и један) динар и Државном Ерару у име таксе одговора на ревизиону молбу 10 динара.

Разлози: Тужитељ се жали против пресуде Апелационог суда због тога, што је тај суд — одобравши пресуду првог суда — са повредом материјалног права изрекао, да је захтев на оштету против Државног Ерара застарео, јер — по тужитељу — рок застаре почиње те-

ћи од дана, када је уручена пресуда Министарства Унутрашњих послова, а пошто се то из списка не може установити, кога је дана 1930 године и коме уручена та пресуда, то не може бити ни речи о застари.

Ова жалба није основана.

Тужитељ у својој тужби наводи, да је он 2 августа 1919 године купио од Х. С. из Потиског Св. Николе 49 комада марве за 150.000 круна и терао их у Обилићево. Жандармерија је ту стоку одузела и отерала у Велики Бечкерек, где ју је Среско начелство продало на јавној дражби. Накнадно је чуо, да му је стока одузета због наводног кријумчарења, и да га је Среско начелство у Вел. Бечкереку осудило на 14 дана затвора, а поджупан је ту пресуду потврдио, док је Министарство унутрашњих послова пресуду поништило и даљи поступак обуставило. На основу овога тужитељ је 8 октобра 1930 године покренуо тужбу против Државног Ерара ради Динара 37.750 и пр.

Првостепени је суд тужбу као касно поднесену одбио, а Апелациони суд је ту пресуду I. ст. суда одобрио.

По § у 18 Устава од 28 јуна 1921 године, за штете које учине грађанима државни или самоуправни органи, неправилним вршењем службе, одговарају пред редовним судом држава или самоуправно тело. Дотични орган одговоран је њима. Тужба за оштету застарева за 9 месеци

Пошто чл. 18 Устава не каже када почиње тећи застара тужбе за оштету, то застара — по општим прописима — почиње тећи од дана када је причињена штета. Но како је штета причињена још пре ступања на снагу Устава, — у коме времену покретање тужбе за оштету није било везано за рок — онда се има сматрати да рок застаре почиње тећи тек од дана ступања на снагу Устава од 28 јуна 1921 године. Апелациони суд је тачно изрекао, да је тужитељ требао покренути тужбу у року од 9 месеци од дана ступања на снагу споменутог Устава. Пошто је пак тужитељ своју тужбу повео

против Државног Ерара тек 8 октобра 1930 године дакле после 8 година и неколико месеци, када је већ истекао рок застаре, (још за време важења тог Устава), то је Апелациони суд правилно поступио, кад је тужбу, као касно покренуту, одбио.

Нема никакве важности та околност, што су пре видовданског Устава били у крепости општи прописи цивилне застарелости, и што после укидања видовданског Устава т. ј. од 6 јануара 1929 године па све до доношења закона о чиновницима од 31 марта 1931 године у опште није било посебних прописа о застарелости тужбе против Државног Ерара, јер је застарелост права на тужбу наступила већ за време важења Устава од 28 јуна 1921 године.

Исто тако није од важности, када је Минастарство Унутрашњих послови решило и уручило своју пресуду у ствари кријумчарења, јер је по чл. 18 вишепута споменутог Устава, оштећени био дужан, да покрене парницу само против Државног Ерара, а не и против државног органа. Према томе у опште није било разлога, да тужитељ чека окончање управног поступка.

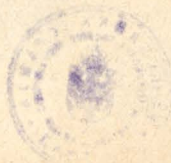
Како је према горе изложеноме ревизиона молба неоснована, ваљало је исту одбити и тужитеља у смислу § 508 стр. Грпп. осудити на сношење ревизионих трошкова.

Нови Сад, 13 новембра 1937 године.

39.

Пајанство само онда даје основице за установљење расианштва, ако се из установљених чињеница може закључити, да је прекомерно уживања алкохолних пића спојено са шаком наклоношћу на лакомислено и неразумно трошење, које, ако се не ограничи, може проузроковати материјалну пропаст онога, чије се стављање под старатељство тражи, или његове породице.

(Кс. у Н. Саду, Г. 721-933.)

Касациони суд у Новом Саду одбија ревизиону молбу тужитељичину и осуђује исту тужитељицу, да туженој странци исплати у року од 15 дана под претњом принудног извршења, а на име ревизионих трошкова 384 (тростоосамдесетчетир) динара.

Разлози: Тужитељица се жали у својој ревизионој молби, да је Апелациони суд повредио формално-правне прописе, што није одредио преслушање у ревизионој молби набројаних сведока како је то тужитељица у припремном спису навела.

Ова жалба није основана већ ни зато, јер молилац ревизије ни у свом призиву, ни на призивној расправи у опште није поднео предлог, да суд одреди преслушање сведока. Због повреде формалног права пак, да суд није одредио даље доказивање, може се жалити само она странка, која је на призивној расправи тражила да суд одреди даље доказивање.

Ни остале жалбе у погледу повреде формалног права се не могу узети у обзир из разлога, што тужитељица у својој ревизионој молби не напада установљење призивног суда онако, како то прописује § 534 стр. Грп.

Призивни суд је усвојио чињенично стање утврђено по I степеном суду. По том установљењу, тужени истинна воле да пије, али та његова слабост није скопчана са лакомишљеним и неразумним трошењем новца. јер тужени — који има само право плодуживања на 4 јутра земље и $\frac{1}{2}$ куће — ни не плаћа другима, нити баца новац свирачима, нити троши новац на сличне бесмислице.

Правно је правило пак то, да пијанство само онда даје основице за установљење расипништва, ако се из установљених чињеница може закључити, да је прекомерно уживање алкохолних пића спојено са таквом наклоношћу на лакомислено и неразумно трошење, које, ако се не ограничи, може проузроковати материјалну пропаст онога, чије се стављање под старатељство тражи, или његове породице.

Шв. Д. еп/340

ЗБИРКА

грађанско-правних начелних одлука

IV НАСЛЕДНО ПРАВО

(Наставак).

215.

Приликом укидања кућне задруге, на онај део задружне имовине, који је у корист оца и од њега рођене деце предат у власништво оцу, имају искључиво наследно право само ова деца и од њих евентуално касније рођена деца, евентуално њихови десценденти, а не наслеђују тај део она деца, која су приликом укидања кућне задруге већ иступили из кућне задруге. (Н. О. 28-1-1908 број 2558).

216.

У погледу заоставштине матере, умрле без тестаментa, незаконито дете има законско право наслеђивања и онда, ако има и законитог десцендента. (П. О. од 9-XI 1906 број 79).

217.

Ако су брачни другови разведени, ни једноме од њих не припада супружанско наслеђе. Супружанско наслеђе може се тражити из имовине како стечене пре брака, тако и стечене за време постојања брака. (Н. О. 5-V 1885 број 125).

218.

Захтев на супружанско наслеђивање, заснован на пуноважној брачној вези, само се онда губи, ако је брак правомоћно разведен, и тако у томе случају, ако брачни другови стварно одвојено живе, али њихов брак није судски разведен, нити је проглашен неважећим: има места супружанском наслеђивању, које не укида ни стално одвојено живљење, ни кривица преживелог брачног друга. (Н. О. 12-IX 1906 бр. 4750)

ЧУВАЈМО ЈУГОСЛАВИЈУ!

Позив на претплату!

Отварајући претплату за XVIII. годину, умољавамо све наше п. претплатнике, да на име претплате за 1938. годину изволе послати Дин. 120, с обзиром на то да је претплата платива одма у почетку године, пошто је наш лист упућен једино на претплату.

Уједно, овим путем позивамо оне наше п. претплатнике, који на супрот многих опомена, још ни до данас нису исплатили претплату за **раније** године, да изволе то одмах учинити.

Објављујемо и то, да се код Уредништва још могу добити „Збирке“ из неких ранијих година, свако годиште по 100 динара. **Судије, судијски и адвокатски приправници ова ранија годишта могу добити у пола цене.**

Нови Сад, 15 фебуара 1938 год.

Уредништво „ЗБИРАКА“
НОВИ САД
Илије Огњановића 18.
Телефон 24-98.
